

А. В. Бойчук

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-2191-0383>

В. С. Шадріна

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-3731-4700>

В. І. Коптюх

ORCID <https://orcid.org/0000-0001-6461-2936>

О. І. Хлібовська

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-3293-0010>

В. В. Сопель

ORCID <https://orcid.org/0000-0001-5399-2240>

Б. М. Бегош

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-2338-2251>

Ю. Б. Якимчук

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-3905-1310>

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ»

**A. V. Boychuk, V. S. Shadrina, V. I. Koptiukh, O. I. Khlivovska,
V. V. Sopel, B. M. Behosh, Y. B. Yakymchuk**

I. Horbachevsky Ternopil National Medical University

MODERN APPROACHES TO THE PRACTICAL TRAINING OF DOCTORS-INTERNS IN THE SPECIALITY “OBSTETRICS AND GYNAECOLOGY”

Анотація. У статті розглядається трирічна програма інтернатури з акушерства та гінекології, запроваджена відповідно до наказу МОЗ України від 2022 р. № 1219. Аналізується ефективність даної програми у підготовці молодих спеціалістів до незалежної професійної практики. Програма включає як очні, так і заочні елементи навчання, інтеграцію симуляційного навчання, а також використання дистанційних освітніх технологій. Зокрема, наголошується на значенні практичних навичок, які інтерни відпрацьовують на акушерських фантомах та в симуляційних центрах, що дозволяє максимально наблизити навчальний процес до реальних умов. Також у статті описуються методи оцінювання компетентностей, від “А” до “D”, та їхній вплив на формування професійної готовності інтернів. Результати дослідження підкреслюють важливість постійного оновлення навчальних програм відповідно до сучасних вимог та динамічної природи медичної науки. Викладено, що модифікована програма інтернатури сприяє розвитку критичного мислення, самостійності у прийнятті рішень та професійному зростанню майбутніх акушерів-гінекологів, готуючи їх до викликів сучасної медичної практики.

Ключові слова: інтернатура; акушерство та гінекологія; практичний лікар; клінічне мислення; професійний розвиток; практичні навички.

Abstract. The article deals with the three-year internship programme in obstetrics and gynaecology, introduced in accordance with the Order of the Ministry of Health of Ukraine No. 1219 in 2022. The effectiveness of this programme in preparing young specialists for independent professional practice is analysed. The programme includes both full-time and part-time elements of training, integration of simulation training, and the use of distance learning technologies. In particular, the article emphasises the importance of practical skills that interns practice on obstetric phantoms and in simulation centres, which allows them to bring the learning process as close as possible to real-life conditions. The article also describes the methods of assessing competences, from “A” to “D”, and their impact on the formation of interns’ professional readiness. The results of the study emphasise the importance of constantly updating curricula in accordance with modern requirements and the dynamic nature of medical science. It is stated that the modified internship programme promotes the development of critical thinking, independence in decision-making and professional growth of future obstetricians and gynaecologists, preparing them for the challenges of modern medical practice.

Key words: internship; obstetrics and gynaecology; practitioner; clinical thinking; professional development; practical skills.

Вступ. Інтернатура як етап медичної освіти є перехідним періодом між теоретичним навчанням у медичних закладах вищої освіти і повноцінною медичною практикою. Вона дозволяє молодим спеціалістам не лише закріпити знання, а й набутти необхідного досвіду під наглядом досвідчених колег. Зокрема, інтернатура з акушерства та гінекології вимагає від інтернів не тільки високого рівня теоретичних знань, але й вміння швидко приймати рішення в критичних ситуаціях, що є невід’ємною частиною їхньої повсякденної роботи [1, 2].

Відповідно до наказу МОЗ України від 2022 р. № 1219, прийнято нову Примірну програму підготовки в інтернатурі за спеціальністю «Акушерство та гінекологія». Дана програма внесла зміни в терміни проходження очної та заочної частин інтернатури. Вона ґрунтується на набутті лікарями-інтернами компетентностей лікаря-спеціаліста акушера-гінеколога та професійної готовності до самостійної роботи. Особливостями даної програми є врахування вимог Європейської ради та Коледжу акушерства та гінекології (EBCOG) [5–7].

Важливість цього періоду неможливо переоцінити. Інтернатура допомагає молодим лікарям розвинути не тільки фахові навички, а й соціальні аспекти професії, такі як комунікація з пацієнтами та їхніми родинами, управління стресовими ситуаціями, а також здатність до командної роботи. Під час інтернатури лікарі вчаться бути більш емпатійними та відповідальними, що є ключовими якостями для будь-якого медичного працівника. Крім того, інтернатура дозволяє випробувати та вдосконалити практичні навички, такі як проведення пологів, оперативні втручання та надання допомоги при невідкладних станах в акушерстві та гінекології [8, 10, 14].

Аспект самостійності також є критичним. Інтернатура має забезпечити молодих лікарів навичками, які дозволять їм самостійно приймати виважені та обґрунтовані клінічні рішення. Важливим є також навчання постійно оновлювати свої знання, адже медицина є динамічною галуззю, де постійно з’являються нові дослідження та технології. Відповідно до нової програми, практичні навички оцінюються залежно від рівня володіння від “А” до “D” та вказана їх кількість за період трирічної інтернатури [11–13].

Враховуючи все вищевикладене, можна сказати, що інтернатура з акушерства та гінекології є вирішальним і фундаментальним етапом у формуванні

повноцінного самостійного лікаря, готового відповісти викликам сучасної медичної практики [3, 9].

Мета дослідження – аналіз ефективності трирічної інтернатури з акушерства та гінекології у формуванні специфічного мислення інтернів у цій галузі, а також оцінка якості їх практичних навичок у розв’язанні різноманітних задач акушерства та гінекології. Дослідження також має на меті вивчення ефективності відпрацювання цих навичок в умовах симуляційного центру.

Методи дослідження. Проведено детальний аналіз якості освітнього процесу інтернів протягом їх трирічної інтернатури з акушерства та гінекології. Для оцінювання якості підготовки використовувалися різноманітні методи, зокрема комп’ютерна діагностика, яка дозволяла точно аналізувати рівень засвоєних знань та вмінь. Крім того, проводилося розв’язання тестових та ситуаційних задач, які відтворювали реальні клінічні сценарії, з якими інтерни могли зустрітися в професійній діяльності. Також особлива увага приділялася практичним навичкам на акушерських фантомах та в симуляційному центрі, де інтерни мали можливість відпрацьовувати процедури в контрольованому та безпечному середовищі. Це комплексне дослідження допомогло встановити рівень професійної підготовки і визначити потенційні напрями для подальшого вдосконалення освітніх програм.

Результати дослідження. Аналізуючи результати трирічної підготовки інтернів акушерів-гінекологів, виявили ефективність тривалого та систематичного навчання для підготовки лікарів до наступної практичної діяльності в системі охорони здоров’я. Сучасна медична освіта є динамічним процесом, що вимагає не тільки освоєння актуальних знань, але й безперервного оновлення підходів і методів у вищій медичній освіті. Важливо відзначити, що хоча не всі сучасні методи активного навчання мають достатнє психолого-педагогічне підґрунтя, багато з них ефективно впроваджуються у навчальний процес.

Ключовим аспектом удосконалення кваліфікації лікарів акушерів-гінекологів є інтеграція сучасних форм навчання в післядипломну освіту. Інтернатура як ініційований етап професійного становлення має стати фундаментом для подальшого самовдосконалення молодого спеціаліста. Традиційні методи навчання, спрямовані на передачу знань та відпрацювання стандартних алгоритмів професійної діяльності, залишаються ефективними, особливо в контексті змін у системі охорони здоров’я, що ви-

магає дотримання оновлених медичних протоколів МОЗ України.

Також зростає значення дистанційного навчання у підготовці інтернів, що являє собою інноваційний підхід в організації навчального процесу. Ця модель базується на принципах самостійності та інтерактивності, дозволяючи інтернам вільно взаємодіяти з викладачами і сприяючи глибшому засвоєнню матеріалу в зручному для них темпі.

Лікарі-інтерни, навчаючись у створеному на базі нашого університету симуляційному центрі, удосконалюють практичні навички згідно з програмою, алгоритми надання медичної допомоги в ургентних ситуаціях, які максимально наближені до реальних випадків в акушерстві та гінекології. У симуляційному центрі лікарі-інтерни освоюють навички на сучасних тренажерах та муляжах, які дозволяють відпрацювати від простих діагностичних маніпуляцій (огляд шийки матки в дзеркалах) до сучасних методів діагностики та оперативного лікування (гістероскопія, лапароскопія). Кафедрою розроблені складні сценарії, які імітують ургентні ситуації в акушерстві та гінекології, де команда з п'яти інтернів виступає як чергова бригада, що надає допомогу вагітним, породіллям на тренажері. Важливим аспектом роботи в команді є вміння співпрацювати, зважено приймати рішення, зростає роль лідера. Роль викладача полягає в оцінці дій кожного учасника та їх взаємодії у команді та проведенні аналізу надання допомоги.

Симуляційне навчання створює безпечне та контрольоване освітнє середовище для здобуття та відпрацювання клінічних навичок. У спеціально відведеній дебрифінговій кімнаті викладач разом з інтернами аналізує кожен етап виконання завдань, виправляючи помилки та наголошуючи на правильності виконання медичних прийомів. За допомогою функціональних тренажерів забезпечується миттєвий та об'єктивний зворотний зв'язок щодо адекватності виконаних дій. Такий підхід дозволяє не тільки вдосконалювати індивідуальні навички кожного учасника, але й ефективно формувати командну роботу та комунікаційні здібності всієї групи. Лікарі-інтерни також оцінюють свої дії.

Дистанційне навчання в підготовці лікаря акушера-гінеколога можливе лише в критичних ситуаціях. Ефективність дистанційного навчання в рамках післядипломної освіти акушерів-гінекологів залежить від кількох критичних факторів. Ці фактори включають динамічну взаємодію між викладачем та лікарем, наявність ефективного зво-

ротного зв'язку, якісно спроектований процес дистанційного навчання та методи його управління, а також ретельно розроблені дидактичні матеріали. Сучасні програмні засоби сприяють кращій передачі знань та доступу до різноманітної навчальної інформації. Інтерактивні електронні посібники та мультимедійні ресурси, разом із широкими можливостями Інтернету, активізують залучення лікарів до навчального процесу та стимулюють більш ефективний зворотний зв'язок, створюючи умови для діалогу та неперервної підтримки, які рідко досяжні в традиційних освітніх системах.

У ході дистанційного навчання з лікарями-інтернами розглядаються різні стратегії вирішення ситуаційних завдань, обговорюються умови їх практичної реалізації. Цей метод підготовки надзвичайно важливий для розвитку навичок самостійної роботи та стимулювання креативного підходу до навчання. Кафедра акушерства та гінекології використовує електронні навчальні та методичні матеріали, включаючи навчальні посібники, мультимедійні презентації, фото- та відеоматеріали, а також тестові завдання, які сприяють кращому засвоєнню матеріалу.

Основна місія вищої школи полягає у підвищенні якості підготовки фахівців, що означає формування у лікарів системи професійних теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для вирішення складних та нестандартних завдань професійної діяльності [4]. Використання ситуаційного моделювання в навчанні дозволяє активізувати участь інтернів у практичній роботі, сприяти їх професійному зростанню.

На кафедрі акушерства та гінекології, розташованій на базі міськклікарні, що включає пологовий будинок, дві жіночі консультації та гінекологічне відділення, створені всі умови для практичного та теоретичного навчання. Викладачі кафедри під час інтернатури контролюють виконання навчального плану, підтримують зв'язок із заочними базами інтернатури, який включає моніторинг виконання практичної підготовки та проведення теоретичних занять.

На очному циклі інтернатури лікарі-інтерни, навчаючись на семінарах, практичних заняттях і лекціях, працюють у відділеннях лікарні під наглядом викладачів та практичних лікарів. У симуляційному центрі вони відпрацьовують практичні навички в ролевих іграх, які імітують реальні медичні сценарії. Отримані навички в подальшому використовуються в реальних клінічних умовах, забезпечуючи

високий рівень професійної підготовки й готовності до самостійної медичної практики.

Щороку кожен викладач проходить педагогічні курси. Кафедра акушерства та гінекології ФПО щорічно проводить всеукраїнські науково-практичні конференції з міжнародною участю: «Актуальні питання сучасного акушерства та гінекології» й «Осінні фахові читання імені проф. А. Ю. Франчука». Конференції присвячені актуальним питанням з акушерства та гінекології, новим підходам і методикам профілактики та лікування акушерсько-гінекологічних станів. Протягом трьох років інтернатури кафедра акушерства та гінекології ФПО ТНМУ ефективно готує висококваліфікованих лікарів, які виходять у практичну медицину добре підготовленими та професійно зрілими. Багато з акушерів-гінекологів, які проходять нашу інтернатуру, обирають залишитися працювати на нашій клінічній базі. Наші випускники після за-

кінчення інтернатури мають хорошу теоретичну та практичну підготовку.

Висновки та перспективи подальших досліджень. 1. Застосування різноманітних навчальних методів у рамках трирічної інтернатури для акушерів-гінекологів виявилось ефективним у забезпеченні поетапного набуття теоретичних та практичних знань інтернами. Такий підхід не тільки поглиблює розуміння їхньої професії, але й сприяє розвитку клінічного мислення, що є ключовим для успішної кар'єри в акушерстві та гінекології після завершення інтернатури.

2. У контексті європейської інтеграції оновлення системи охорони здоров'я в Україні має відбуватися відповідно до європейських стандартів та принципів. Це передбачає не тільки адаптацію законодавчих рамок, але й оновлення підходів до медичної освіти та практики, щоб забезпечити якісну та доступну медичну допомогу відповідно до міжнародних вимог.

Список літератури

1. Артьоменко В. В. Симуляційне навчання в медицині: міжнародний та вітчизняний досвід / В. В. Артьоменко // Одеський медичний журнал. – 2015. – № 6 (152). – С. 67–74.
2. Дистанційне навчання – вимушений захід чи вимога часу (на прикладі Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України)? / М. М. Корда, А. Г. Шульгай, А. І. Машталір, А. В. Чорномидз // Медична освіта. – 2021. – № 2. – С. 35–40.
3. Інтернатура з акушерства та гінекології як етап формування повноцінного самостійного практичного лікаря / А. В. Бойчук, В. С. Шадріна, О. І. Хлібовська [та ін.] // Актуальні питання педіатрії, акушерства та гінекології. – 2022. – № 2. – С. 38–41.
4. Кінаш Н. М. Напрямки реорганізації вищої медичної освіти в Україні / Н. М. Кінаш // Архів клінічної медицини. – 2015. – № 2. – С. 77–80.
5. Култаєва М. Д. Освітня євроінтеграція чи конститування європейського освітнього простору? / М. Д. Култаєва // Педагогіка і психологія. – 2015. – № 4. – С. 23–29.
6. Лесневська К. В. Розвиток іншомовної комунікативної компетенції у контексті рекомендацій Ради Європи з мовної освіти [Електронний ресурс] / К. В. Лесневська // Наук. зап. Нац. ун-ту «Острозька академія». Серія «Філологічна». – 2016. – Вип. 62. – С. 196–198. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2016_62_72.
7. Леу С. Зв'язок професійної освіти і ринку праці: європейські перспективи / С. Леу // Проф.-техн. освіта. – 2017. – № 1. – С. 60–61.
8. Некряч А. Реалізація освітніх стандартів ЮНЕСКО – запорука входження України в європейський цивілізаційний простір / А. Некряч // Вища школа. – 2016. – № 3. – С. 11–22.
9. Особливості проведення лекційних занять з використанням Microsoft Teams / Т. Воронцова, А. Продан, В. Дживак [та ін.] // Перспективи та інновації науки. – 2024. – № 3 (37). – С. 1190–1199.
10. Попова Л. Д. Перспективи використання симуляційних технологій на теоретичних кафедрах / Л. Д. Попова, О. А. Наконечна, С. О. Стеценко // Симуляційне навчання в системі підготовки медичних кадрів : матеріали І навч.-метод. конф., присвяченої 212-й річниці від дня заснування ХНМУ. – Х., 2016. – С. 134–136.
11. Примірна програма підготовки в інтернатурі // Наказ МОЗ України від 14.07.2022 р. № 1219.
12. Про затвердження положення про інтернатуру : наказ МОЗ України від 22.06.2021 р. № 1254.
13. Танцюра Л. Д. Аудит оцінки лікарями дистанційної форми навчання на етапі післядипломної освіти / Л. Д. Танцюра, І. В. Кисельова, А. В. Біляєв // Медична освіта. – 2020. – № 4. – С. 100–104.
14. Щурко Д. Сучасні підходи до практичної підготовки лікарів-інтернів акушерів-гінекологів / Д. Щурко, М. Щурко, В. Малюк // Grail of Science. – 2023. – № 24. – С. 633–636.

References

1. Artiomenko, V.V. (2015). Symuliatyine navchannia v medytsyni: mizhnarodnyi ta vitchyzniani dosvid [Simulation in medical education: international and national experience]. *Odeskyi medychnyi zhurnal – Odesa Medical Journal*, 6(152), 67-74 [in Ukrainian].
2. Korda, M.M., Shulgai, A.G., Mashtalir, A.I., & Chornomidz, A.V. (2021). Dystantsiine navchannia – vymusheennyi zakhid chy vymoha chasu (na prykladi Ternopil'skoho natsionalnoho medychnoho universytetu imeni I. Ya. Horbachevskoho MOZ Ukrainy)? [Distance learning – a forced measure or a requirement of time (on the example of I. Horbachevsky Ternopil National Medical University, Ministry of Health of Ukraine)?]. *Medychna osvita – Medical Education*, 2, 35-40 [in Ukrainian].
3. Boychuk, A.V., Shadrina, V.S., Khlіbovska, O.I., Koptiukh, V.I., Sopel, V.V., Begosh, B.M., & Yakymchuk, Yu.B. (2022). Internatura z akusherstva ta hinekolohii yak etap formuvannia povnotsinnoho samostiinoho praktychnoho likaria [Internship in obstetrics and gynecology as a stage of forming a fully independent practical doctor]. *Aktualni pytannia pediatrii, akusherstva ta hinekolohii – Actual Problems of Pediatrics, Obstetrics and Gynecology*, 2, 38-41 [in Ukrainian].
4. Kinash, N. (2015). Napryamky reorganizatsiyi yshchoyi medychnoyi osvity v Ukraini [Directions of Reorganization of Higher Medical Education in Ukraine]. *Arkhiv klinichnoyi medytsyny – Archive of Clinical Medicine*, 2, 77-80 [in Ukrainian].
5. Kul'taeva, M.D. (2015). Osvitnya yevrointehratsiya chy konstytuyuvannya yevropeyskoho osvitnioho prostoru? [Educational European integration or constitution of the European educational space?]. *Pedahohika i psykholohiya – Pedagogy and Psychology*, 4, 23-29 [in Ukrainian].
6. Lesnevskaya, K.V. (2016). Rozvytok inshomovnoyi komunikativnoyi kompetentsiyi u konteksti rekomendatsiy Rady Yevropy z movnoyi osvity [Development of foreign language communicative competence in the context of the recommendations of the Council of Europe on language education]. *Nauk. zap. Nats. un-tu «Ostrozka akademiya». Seriya «Filolohichna» – Proceedings National Un-th “Ostroh Academy”. Series “Philological”*, 62, 196-198. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2016_62_72 [in Ukrainian].
7. Leu, S. (2017). Zvyazok profesiynoyi osvity i rynku pratsi: yevropeyski perspektyvy [Communication of vocational education and the labor market: European perspectives]. *Prof.-tekhn. osvita – Vocational and Technical Education*, 1, 60-61 [in Ukrainian].
8. Nekriach, A. (2016). Realizatsiya osvitnikh standartiv YUNESKO – zaporuka vkhodzhennya Ukrayiny v yevropeyskyi tsyvilizatsiynnyy prostir [Implementation of educational standards of UNESCO – a guarantee of Ukrainian entry into the European civilization space]. *Vyshcha shkola – Higher School*, 3, 11-22 [in Ukrainian].
9. Vorontsova, T., Prodan, A., Dzhivak, V., Khlіbovska, O., Herasymets, Yu., & Kucher, S. (2024). Osoblyvosti provedennia lektsiinykh zaniat z vykorystanniam Microsoft Teams [Peculiarities of conducting lecture classes using Microsoft Teams]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky – Perspectives and Innovations of Science*, 3(37), 1190-1199 [in Ukrainian].
10. Popova, L.D., Nakonechna, O.A., & Stetsenko, S.O. (2016). Perspektyvy vykorystannia symuliatyinykh tekhnolohiy na teoretychnykh kafedrah [Prospects for the use of simulation technologies in theoretical departments]. *Symulyatsiine navchannia v systemi pidhotovky medychnykh kadrov – Simulation training in education of medical personnel: Materials of L educational conference dedicated to 212 anniversary of the founding KhNMU. Kharkiv* [in Ukrainian].
11. Prymirna prohrama pidhotovky v internaturi [Exemplary internship training program]. Nakaz MOZ Ukrainy vid 14.07.2022 r. № 1219 – Order of the Ministry of Health of Ukraine dated July 14, 2022 No. 1219 [in Ukrainian].
12. Nakaz MOZ Ukrainy Pro zatverdzhennya polozhennya pro internaturu Ukrainy vid 22.06.2021 r. № 1254 [Order of the Ministry of Health On the approval of the regulations on internship dated June 22, 2021 No. 1254] [in Ukrainian].
13. Tantsiura, L.D., Kyselova, I.V., & Biliaiev, A.V. (2020). Audyt otsinky likaryamy dystantsiynoyi formy navchannia na etapi pislyadyplomnoyi osvity [Audit of evaluation of distance learning by doctors at the stage of postgraduate education]. *Medychna osvita – Medical Education*, 4, 100-104 [in Ukrainian].
14. Shchurko, D., Shchurko, M., & Malyuk, V. (2023). Modern approaches to the practical training of intern obstetrics-gynecologists. *Grail of Science*, 24, 633-636. DOI 10.36074/grail-of-science.17.02.2023.118 [in Ukrainian].

Отримано 16.05.2024.
Рекомендовано 17.06.2024.

Електронна адреса для листування: arpg_kaf@ukr.net